

PaedDr. Vízkeleti László, PhD.
Magyar Tannyelvű Magán Szakközépiskola, Dunaszerdahely

E-learning – elektronikus ismeretszerzés és oktatás

A jelenkori változások annyira felgyorsultak, hogy szinte folytonosan a jövőre, a jövő lehetőségeire fókuszálunk. Kijelenthetjük, hogy a „jelen teljesen a jövő szolgálatába lépett”, azaz a különféle változások nem évek vagy évtizedek alatt, hanem alig követhető sebességgel történnek. Változásokat észlelhetünk az élet különféle területein, így az oktatásügyet sem mellőzik a folytonosan megújuló módszertani sajátosságok a tanítás hatékonyságának tükrében. Ugyanakkor felmerül a kérdés, hogy milyen lehetőségek kínálkoznak az oktatás átalakulására, hogy az Európai Unióban fejlett és versenyképes „tudásközpontú” társadalmak alakuljanak ki.

Ebben a kihívásokkal teli világban az elmúlt évtizedek folyamán kezdetét vette a tradicionális oktatás egyik lehetséges alternatívája, az e-learning (elektronikus tanulás). Az informatika, illetve az információ világában szinte napról napra születtek újabb szakkifejezések az *e* előtag használatával (e-mail, e-book, e-shop). Így született meg az *e-learning* terminus is, melynek jelentése: a tanulás, tanítás, ismeretsajátítás elektronikus alternatívája. Ugyanakkor több is ennél, mivel magába foglalja akár az elektronikus könyvtárakat vagy az elektronikus ellenőrzőket is. Ehhez a tanári felkészültség mellett, természetesen korszerű technikai eszközök igénybevétele is szükséges. Az elektronikus oktatás és tanulás kialakításához iskolák hálózatára van szükség egy adott projekten belül, mely hálózat biztosítja az átjárhatóságot, a folyamatos adatfeltöltést és -letöltést egyaránt. Ilyen eszközök akár az elektronikus osztálynaplók, ellenőrzők bevezetése, mellyel több intézmény már régebb óta rendelkezik. Az e-learning azonban sokkal több ennél, része az interaktív oktatásmechanizmusnak.

A külföldi országok valamivel előbbre tartanak ezekkel a modern módszerekkel, de még ott is van mit tökéletesíteni. Az utóbbi években elterjedőben van a világhálón való idegennyelv-tanulás és -tanítás. A lektor e-mailben küldi a tanítványnak az elsajátítandó tananyagot, majd webkamera segítségével kommunikálnak. Több főiskola és egyetem rendelkezik elektronikus könyvtárral, vannak olyan tanszékek is,

ahol nem ritka a videokonferenciás oktatás. Ebben az esetben egy oktató akár több országban is előadhat ugyanabban az időben. Az ilyen típusú oktatásnak jómagam is részese voltam a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetemen, amikor Szombathelyről Pusztay János professzor úr videokonferencián keresztül oktatott finnugrisztikát. Magyarországon megjelent az elektronikus oktatás több iskolában már az alsó tagozaton is, ahol az interaktív táblán történik a betűképek elsajátítása vagy az első szakolvasása. Ezek a lehetőségek elérték hazánkat is, sőt több óvoda is használ interaktív táblát a foglalkozások során (pl. színek, alakzatok, tulajdonságok stb. illusztrálásához).

Szlovákiai viszonylatban nagy előrelépések tapasztalhatók az elektronikus oktatás és tesztelés fejlesztésében, az elektronikus tananyagok megalkotásában a közoktatás részére.

Napjainkban egyre többet lehet hallani a digitális tananyagokról, interaktív tábláról. Több pedagógusok részére szervezett továbbképzés is foglalkozik a digitális tananyagok alkotásának mechanizmusával, valamint ezeknek a tananyagoknak az interaktív táblán való prezentálásával. Ezzel nagymértékben változik a hagyományos oktatási folyamat, amikor is a tanár és a tankönyv mellé – vagy épp a helyükre – belép egy elektronikus eszköz és program.

Szlovákiai viszonylatban két nagyobb projektet említenék:

- A „DIGIPEDIA – digitalizáció iskolákban”/ Az oktatás digitalizálása – nemzeti projekt keretén belül humán- és reáltárgyakhoz kapcsolódó több ezer digitális tananyag elkészítése zajlik a tanárok, illetve az alap- és középiskolák részére. Ezek nem csupán tananyagok, hanem képességfejlesztő programok, gyakorlatok. Ezt a projektet a Tudományos és Műszaki Információ Központja (Centrum vedecko-technických informácií SR), illetve annak az egyik alosztálya biztosítja.
- „E-test – elektronické testovanie”/ Elektronikus tesztelés – az oktatás hatékonyságának, minőségének ellenőrzésére, tesztelésére létrejött projekt,

melynek keretén belül több tanár tesztkérdéseket alkot az ismert MONITOR-tesztekhez hasonlóan. Ezt a projektet a Certifikált Mérések Nemzeti Intézete (NÚCEM) biztosítja.

Mindkét projekt az Európai Unió finanszírozásából működik a 2013–2015 közötti időszakban.

Szlovákiában kevésbé elterjedten, de pl. több angliai intézmény kínál online ismeretszerzésre szolgáló programokat, digitalizálási projekteken belüli folyóiratokhoz és hanganyagokhoz való hozzáférést.

Az *e-learning* céljai:

- a tanárok és diákok az ismeretekhez az osztálytermekben, az iskolákban és otthon is hozzáférhessenek,
- a tanárok hatékonyan tudják alkalmazni az információs és kommunikációs technológiát, hogy a diákjaik minél jobb eredményeket mutathassanak fel,
- a digitális tartalom és a kiépült hálózatok minél hamarabb alkalmassá válnak az oktatást.

Az *e-learning* hatékonyságának tényezői:

- **multimédia** (szöveg, kép, film, hanghatás együttes jelenléte)
- **interaktivitás** (kétoldalú, párbeszéd információs csere)
- **azonnali visszacsatolás** (azonnali visszajelzésre számíthatunk, így pl. a félreértelmezett tananyag nem memorizálódik)
- **az idő és tér szabadsága** (a nagyobb rugalmasság hatékonyabb elsajátítást eredményezhet).

Ha az oktatás hatékonyságát tartjuk szem előtt, akkor megállapíthatjuk, hogy az e-learning legfontosabb előnye a hagyományos oktatással szemben, hogy képes azt a tudást produkálni, amit a jelenkori „információs társadalom” igényel. Ez megoldást kínálhat az oktatási szféra válsághelyzetére.

Felhasznált irodalom:

- KOCSIS Éva – SZABÓ Katalin: *A poszt-modern vállalat. Tanulás és hálózatosodás az új gazdaságban.* Oktatási Minisztérium, Budapest, 2000.
KOVÁCS Ilma: *Az elektronikus tanulásról.* Holnap Kiadó, Budapest, 2007.
TÓTH-DARU Zita: *E-learning az oktatás tradicionális és modern felfogásának tükrében.* Budapest, 2003.
<http://www.cvtisr.sk>
<http://www.nucem.sk>